

WIEŚCI AKADEMICKIE

CZASOPISMO
UNIwersYTETU
PRZYRODNICZEGO
W POZNANIU

NUMER SPECJALNY XXVIII 2021
ISSN 1429-3064

PRO
MEMORIA

Pro memoria

Listopad to miesiąc, w którym w szczególny sposób chcemy wyrazić naszą pamięć o zmarłych. Potrzeba wspomnień z jednej strony jest wyrazem szacunku wobec zmarłych, z drugiej pełni rolę czynnika budującego tożsamość naszej wspólnoty. Dlatego przygotowaliśmy numer specjalny „Więści Akademickich” *Pro memoria*, poświęcony pamięci pracowników Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, którzy odeszli w okresie od maja 2020 r. do października 2021 r.

Zgodnie z założeniami numer specjalny *Pro memoria* ukazywać się będzie każdego roku, jako dowód naszej wdzięcznej pamięci o zmarłych członkach wspólnoty akademickiej.

ODESZLI OD NAS

ROK 2020

† 2.05

prof. dr hab. Edmund Kozal

emerytowany profesor
Katedry Hodowli Zwierząt
i Oceny Surowców, dziekan Wydziału
Zootechnicznego w latach 1987–1993

† 24.05

dr Wacław Kociałkowski

emerytowany pracownik
Katedry Chemii Rolnej

† 26.07

mgr inż.
Małgorzata Kantorowicz-Bąk

emerytowany pracownik
Katedry Sadownictwa

† 30.09

mgr inż. Zbyszko Stefański

st. specjalista
w Katedrze Żywienia Człowieka i Dietetyki

† 18.11

Tadeusz Schabikowski

emerytowany pracownik UPP

† 22.11

dr inż. Józef Biniaś

emerytowany pracownik
Katedry Łąkarstwa i Krajobrazu
Przyrodniczego

† 11.05

mgr Barbara Panczenko

emerytowany pracownik Biblioteki

† 9.06

prof. dr hab.
Włodzimierz Fiszer

emerytowany profesor Katedry Techniki
Jądrowej w Rolnictwie, rektor Akademii
Rolniczej w Poznaniu w latach 1982–1984
oraz 1987–1990

† 8.09

mgr Ewa Strycka

redaktor naczelna „Więści Akademickich”

† 31.10

inż. Jadwiga Wojtasiak

przewodnicząca NSZZ Solidarność

† 23.11

dr inż. Tadeusz Nawrot

adiunkt
w Katedrze Inżynierii Wodnej i Sanitarnej

† 3.12

dr inż. Elżbieta Wyczałek

emerytowany pracownik Instytutu
Melioracji, Kształtowania Środowiska
i Geodezji

† 17.05

dr inż. Maria Ciemniewska

emerytowany pracownik
Katedry Ekonomiki i Organizacji Rolnictwa

† 30.06

prof. UPP dr hab.
Ryszard Walkowiak

emerytowany profesor
Katedry Metod Matematycznych
i Statystycznych

† 10.09

prof. dr hab. Danuta Zielińska

emerytowany profesor
Katedry Fizjologii Roślin

† 31.10

Sylwia Skóra

rencistka, pracownik Domów Studenckich

ODESZLI OD NAS

ROK 2021

† 1.01

prof. dr hab. Tadeusz Hołubowicz

emerytowany profesor
Katedry Sadownictwa

† 3.02

Zofia Tuliszkiewicz

emerytowany pracownik Biblioteki

† 2.05

Teresa Andrzejewska

emerytowany pracownik
Działu Płac i Stypendiów

† 28.05

Jan Osipowicz

pracownik Działu Gospodarczego
i Zaopatrzenia

† 6.07

Jacek Lewandowski

emerytowany specjalista
inżynieryjno-techniczny w Katedrze Chemii

† 31.07

mgr Ewa Molka

emerytowany pracownik
inżynieryjno-techniczny Katedry Hodowli
Bydła i Produkcji Mleka

† 15.09

prof. dr hab. Alfred Janc

profesor Wydziału Ekonomicznego

† 23.01

dr inż. Antoni Małachowski str. 22

rencista, pracownik Katedry Warzywnictwa

† 12.02

Jarosław Kijanowski

pracownik obsługi UPP

† 24.05

dr Wojciech Pełczyński

emerytowany pracownik Katedry Agronomii,
kierownik Filii Złotniki ZD Gorzyń

† 5.06

prof. dr hab. Marian Gapiński

emerytowany profesor
Katedry Warzywnictwa

† 22.07

Zenon Maćkowiak

emerytowany pracownik
Działu Gospodarczego i Zaopatrzenia

† 2.08

dr hab. Roman Wojtkowiak

emerytowany pracownik naukowo-
dydaktyczny Katedry Techniki Leśnej

† 29.09

prof. dr hab. Stanisław Dolny

emerytowany profesor
Katedry Meblarstwa

† 29.01

Iwona Rissmann

pracownik Katedry Chemii

† 17.02

inż. Ewa Potkańska-Dullin

st. specjalista Działu Technicznego

† 1.05

dr hab. Elżbieta Lewandowska

emerytowany pracownik naukowo-
dydaktyczny Katedry Chemii

† 29.06

Krzysztof Smoczyński

emerytowany pracownik
Działu Gospodarczego i Zaopatrzenia

WSPOMNIENIA

*Dziękujemy osobom,
które w odpowiedzi na nasz apel
podzieliły się wspomnieniami
o swoich przyjaciółach,
kolegach i znajomych.
Niechaj ci, którzy odeszli,
trwają we wdzięcznej pamięci
naszej wspólnoty akademickiej.*

Maria Ciemnińska	8
Stanisław Dolny	9
Włodzimierz Fiszer	10
Marian Gapiński	11
Tadeusz Hołubowicz	12
Alfred Janc	14
Małgorzata Kantorowicz-Bąk	15
Edmund Kozal	16
Antoni Małachowski	17
Elżbieta Lewandowska	18
Jacek Lewandowski	19
Tadeusz Nawrot	20
Wojciech Pelczyński	21
Iwona Rissmann	22
Ewa Strycka	23
Ryszard Walkowiak	24
Roman Wojtkowiak	25
Danuta Zielińska	26

Maria Ciemniowska

W piątek 22 maja 2021 r. na Cmentarzu Junikowskim pożegnaliśmy Marię Ciemniowską – osobę bardzo zasłużoną dla Koła PTTK pracowników Naszej Uczelni i dla Oddziału Międzyuczelnianego PTTK w Poznaniu. W 1969 r. była ona jednym z 19 członków założycieli naszego uczelnianego Koła, a przesowała mu w latach 1977–1991. Była też wybierana do władz Oddziału Międzyuczelnianego: najpierw do Komisji Kół Zakładowych, później do Komisji Rewizyjnej i Sądu Koleżeńskiego. Za swoją działalność została wyróżniona m.in. Honorową Odznaką Oddziału oraz Złotą Odznaką Honorową PTTK nadawaną przez Zarząd Główny.

Interesowała ją turystyka piesza – nizinna i górską, ale także rowerowa i kajakowa. W naszym Kole działały różne sekcje turystyczne. Dla Marii najważniejsza była sekcja kajakowa prowadzona przez profesora Tadeusza Pudelskiego. Spływy różnymi rzekami w Polsce Koło organizowało przez trzydzieści lat, później były jeszcze stacjonarne obozy kajakowe z bazą nad jeziorem Dołgie.

Właśnie Pani Prezes zaproponowała mi prowadzenie obozów górskich, wspierała przy obejmowaniu funkcji wiceprezesa, a później prezesa (w tym celu uciekła się nawet do „podstepu”, wymawiając się od dalszego przesowania nadmiarem obowiązków).

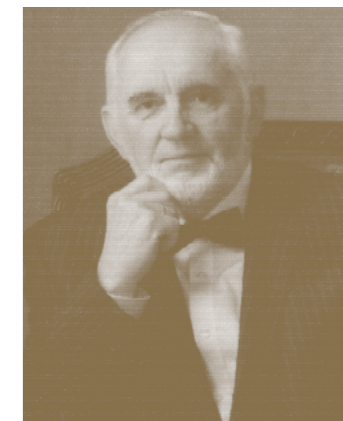
Spośród wyjazdów autokarowych warto wyróżnić organizowane przez Marię wycieczki krajoznawczo-przyrodnicze, w których część przyrodniczą prowadził najczęściej doktor

Cezary Pacyniak. W części krajoznawczej oprócz zabytków historii i architektury bardzo często pojawiały się stadniny koni i stada ogierów, bo konie to kolejne hobby Marii. Gdy omawialiśmy propozycje kolejnych kilkudniowych wycieczek, wynajdywała jakiś położony w pobliżu trasy obiekt „koński” i sugerowała włączenie go do programu. Miałem wrażenie, że zna szefów wszystkich stadnin w Polsce. Dopóki zdrowie pozwalało, uczestniczyła w niemal wszystkich naszych „autokarówkach”. I fotografowała, w charakterystyczny sposób zachęcając uczestników do zdjęć grupowych. Zresztą na moich zdjęciach bardzo często występuje właśnie z aparatem fotograficznym w ręce.

Nawet wtedy, gdy już prawie nie wychodziła z domu, interesowała się naszymi wyjazdami. Bardzo martwiło ją ograniczenie aktywności wycieczkowej Koła z powodu likwidacji dofinansowania z Zakładowego Funduszu Socjalnego. Była też wierną czytelniczką „Wieści Akademickich” – zapraszała mnie do swego mieszkania, by dopytać o szczegóły, by przy kawie i ciasteczkach (a jeśli nie przyjechałem samochodem, to i kieliszeczek nalewki się znalazł) porozmawiać o wszystkim. Nie zanotowałem daty ostatniego z tych spotkań, ale było to wiosną tego roku. Nieco wcześniej (chyba w lutym) spotkaliśmy się na koncercie w filharmonii, bo muzyka zwana poważną była kolejnym z jej licznych zainteresowań.

DR HAB. INŻ. JERZY ŚWIGOŃ

Stanisław Dolny

Urodził się 26 listopada 1942 r. w Kaliszu. Z dzisiejszym Uniwersytetem Przyrodniczym w Poznaniu był związany od czasu studiów na Wydziale Technologii Drewna Wyższej Szkoły Rolniczej, podjętych po ukończeniu szkoły średniej, o której poetycko mówiono: „gdzie uczą i czynią, że drewno gra”. Miała ona, rzecz jasna, także prozaiczną nazwę – Technikum Budowy Fortepianów w Kaliszu. Już szkoła średnia uwarściła go na wyjątkowość drewna, nie tylko jako surowca do produkcji przedmiotów codziennego użytku, lecz również tworzywa o niezwykłych właściwościach – przetwarzającego mechaniczne drgania w dźwięki o niezrównanym brzmieniu.

Przed rozpoczęciem studiów Stanisław przez rok pracował jako technolog w Fabryce Fortepianów i Pianin Calisia. Ten bezpośredni i bardzo konkretny kontakt z przemysłem procentował podczas studiów i w pracy naukowej, pozwalając Profesorowi spoglądać realnie na zagadnienia codzienności przemysłowej w podejmowaniu zadań z projektowania systemów produkcyjnych w drzewnictwie. Doświadczenia te wplatał też w treści dydaktyczne ćwiczeń, a później w prowadzone wykłady.

Pierwsze lata jego pracy w Katedrze Projektowania Technologicznego Zakładów Przemysłu Drzewnego, podjętej po ukończeniu studiów w 1967 r., zdominowała działalność dydaktyczna. Duże obciążenie ćwiczeniami z kilku bardzo „utechniczonych” przedmiotów uniemożliwiało skoncentrowanie się na wyborze problemu badawczego rokującego skuteczne wkroczenie w etap zdobywania stopni naukowych.

Dopiero po kilku latach zajął się zagadnieniami, które znajdowały się na czołowych pozycjach wśród głównych utrudnień sprawnej realizacji procesów wytwórczych w drzewnictwie. Kierunek tych poszukiwań w dużym stopniu został zainspirowany poglądem, że jednym z zadań nauki jest szukanie coraz doskonalszych technik i technologii wytwórczych oraz możliwości praktycznego wykorzystania uzyskiwanych w tych dziedzinach rezultatów. Zachęcało to do skupienia się na badaniach stosowanych, które okazały się bardzo atrakcyjne dla kogoś już nieźle obytego z praktyką (po studiach odbył dodatkowo dwa solidne staże przemysłowe i utrzymywał kontakty z zakładami produkcyjnymi).

Wybór, jak się później okazało bardzo trafny, padł na ochronę środowiska pracy i powietrza atmosferycznego przed pyłami technologicznymi powstającymi we wszystkich zakładach przetwórstwa surowca drzewnego. Była to problematyka całkiem nowa od strony badawczej. Odpylanie filtracyjne w drzewnictwie było rozpoznane w niewielkim tylko stopniu zarówno w obrębie nauki, jak i praktyki przemysłowej. Zadanie okazało się bardzo ambitne i dawało duże możliwości. W pierwszej kolejności wymagało wypracowania nowatorskiej metodyki prowadzenia prac badawczych, z użyciem stanowiska zaprojektowanego i wykonanego z wykorzystaniem wieloletniego doświadczenia w pracach eksperymentalnych oraz z zastosowaniem dozownika pyłu, który Profesor opatentował. W rezultacie Zakład Projektowania Systemów Przemysłowych – najpierw jako

część Katedry Obrabiarek i Urządzeń Przemysłowych, a później jako trzon Katedry Inżynierii Środowiska Pracy – stał się jedyną placówką naukową w kraju podejmującą kompleksowo problematykę procesów odpylania filtracyjnego w drzewnictwie. Osiągnięcia w tej dziedzinie badawczej stawały się kolejno podstawą do uzyskania stopni naukowych: doktora nauk technicznych (1976) i doktora habilitowanego nauk leśnych w zakresie drzewnictwa (1999) oraz tytułu profesora nauk leśnych (2005).

Całość dorobku naukowego i wdrożeniowego, wkład w kształcenie kadr naukowych oraz osiągnięcia dydaktyczne i organizacyjne Stanisława Dolnego, skupione na ściśle ukierunkowanej problematyce, dały podstawę do stwierdzenia – sformułowanego przez jednego z recenzentów w postępowaniu o nadanie tytułu profesorskiego – że stworzył on szkołę naukową w zakresie technik i technologii oczyszczania powietrza z pyłów drzewnych. Stał się też uznanym w kręgach naukowych i technicznych specjalistą w tej dziedzinie. Ma to również potwierdzenie w bogatym dorobku publikacyjnym – w większości o ściśle ukierunkowanej problematyce oraz w czterech przewodzonych przez niego jako promotora przewodach doktorskich, których podstawą były rozprawy na temat procesów odpylania filtracyjnego prowadzonych w różnych warunkach. Opisywana tematyka jest treścią przeważającej części 72 prac magisterskich, których był opiekunem.

Jego dokonania publikacyjne, w większości samodzielne, obejmują ponad 50 rozpraw oraz artykułów naukowych i niemal drugie tyle tekstów o charakterze popularnonaukowym. Ważną pozycją jest też ponad 100 opracowań naukowo-badawczych i naukowo-technicznych, w większości wykorzystanych praktycznie. Do tego należy dodać około 20 ekspertyz i opinii oraz osiem świadectw racjonalizatorskich, w całości dotyczących konkretnych problemów technicznych. Czołowe miejsce w dorobku naukowym i dydaktycznym zajmuje wielokrotnie wznawiany podręcznik, zawierający monograficzne przedstawienie problematyki transportu pneumatycznego i odpylania w przemyśle drzewnym. Pozycja ta, wraz z trzema opracowaniami na temat projektowania zakładów przemysłu drzewnego, od chwili pierwszego wydania jest niezmiennie przydatną pomocą w wykładanych przedmiotach i ćwiczeniach.

Aktywność zawodową Profesora dokumentują pełnione funkcje: kierownika Zakładu Projektowania Systemów Przemysłowych (1984–1989 i 1992–2013), kierownika Katedry Inżynierii Środowiska Pracy (2000–2009) i prodziekana ds. nauki Wydziału Technologii Drewna przez dwie kadencje (2002–2008). Profesor pełnił też funkcje o innym charakterze – sekretarza Komisji Technologii Drewna Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk (1980–2011) i członka kolegium redakcyjnego „Roczników Akademii Rolniczej w Poznaniu” w serii „Technologia Drewna” (2001–2011).

PROF. UPP DR HAB. INŻ. TOMASZ ROGOZIŃSKI

Włodzimierz Fiszer

Włodzimierz Fiszer urodził się 26 kwietnia 1930 r. Z naszą Uczelnią związał się, podejmując studia na Wydziale Rolniczym z Oddziałem Technologii Rolnej ówczesnej Wyższej Szkoły Rolniczej w Poznaniu. W 1956 r. uzyskał tytuł magistra inżyniera, zdając egzamin dyplomowy w dziedzinie technologii rolnej. Już jako pracownik Uczelni zdobywał kolejne stopnie i tytuły naukowe: w 1965 r. doktora nauk rolniczych, w 1971 r. doktora habilitowanego, a w 1978 – profesora. W swoich badaniach i pracy dydaktycznej zajmował się głównie zagadnieniami z zakresu radioekologii oraz utrwalania żywności promieniowaniem jonizującym. Znaczący w jego życiu był roczny staż naukowy w Instytucie Przemysłu Mięsnego w Wielkiej Brytanii. W dorobku naukowym Profesora znajduje się ponad 100 opublikowanych prac naukowych, w tym 1/3 w językach obcych, a także dwa patenty. O uznaniu wiedzy Profesora świadczy jego udział w pracach International Consultant Group on Food Irradiation FAO/WHO/JAEA (której przez trzy lata był wiceprzewodniczącym, a następnie przewodniczącym), koordynowanie centralnego programu badawczo-rozwojowego Metody Radiacyjne w Rolnictwie (1986–1990) czy też przewodniczenie kilku konferencjom międzynarodowym.

Profesor Fiszer był człowiekiem bardzo aktywnym i dobrym organizatorem, o czym świadczą zajmowane stanowiska na Uczelni: kierownika Katedry Techniki Jądrowej w Rolnictwie w latach 1970–2000, Prrektora ds. Organizacyjnych (1972–1975), Prrektora ds. Rozwoju Kadr Naukowych i Współpracy z Zagranicą (1975–1978) oraz Prrektora ds. Studiów (1978–1979). Przez dwie kadencje (1982–1984, 1987–1990) pełnił funkcję Rektora Akademii Rolniczej w Poznaniu. W ostatniej kadencji był również przewodniczącym Kolegium Rektorów m. Poznania (1987–1990).

Włodzimierz Fiszer przez 10 lat był przewodniczącym sądu konkursowego złotych medali Międzynarodowych Targów Poznańskich POLAGRA, a także współorganizatorem licznych konferencji naukowych organizowanych w ramach Targów. Na bazie złotych medalistów konkursu powołał do życia, wspólnie z Prezesem MTP, Korporację Producentów Żywności – Klub Promocji Jakości (zrzeszającą na początku 80 krajowych firm z branży spożywczej) i pełnił funkcję Prezesa Zarządu tej organizacji. W okresie 2000–2010 przewodniczył Kapitulie

konkursu Wielkopolski Rolnik Roku, a od 2005 r. był promotorem w konkursie Wzorowy Agropodsiębiorca RP.

Profesor otrzymał wiele odznaczeń i wyróżnień, m.in. Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty Krzyż Zasługi, Medal Zasłużony dla Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, dwie nagrody I stopnia przyznane przez ministrów polskiego rządu i nagrodę II stopnia Państwowej Agencji Atomistyki. Towarzystwo im. Hipolita Cegielskiego przyznało Profesorowi tytuł Lidera Pracy Organicznej, a redakcja czasopisma „Agrobazar” tytuł Honorowego Agrobiznesmena Roku 1999.

Profesor Włodzimierz Fiszer był członkiem wielu organizacji naukowych, m.in. Polskiego Towarzystwa Badań Radiacyjnych im. Marii Skłodowskiej-Curie, Europejskiego Stowarzyszenia Badań Jądrowych w Rolnictwie ESNA, członkiem trzech komitetów Polskiej Akademii Nauk: Agrofizyki, Nauk Jądrowych i Radiacyjnych oraz Technologii i Chemii Żywności, członkiem rad naukowych: Międzyuczelnianego Instytutu Biochemii w Poznaniu, Instytutu Chemii i Techniki Jądrowej w Warszawie oraz członkiem Państwowej Rady ds. Atomistyki.

Pasją profesora było żeglarstwo. Jako 19-latek znalazł się w grupie założycieli Ludowego Klubu Sportowego w Kiekrzu. W 1960 r. został Mistrzem Polski w olimpijskiej klasie Finn, a na Mistrzostwach Europy we Włoszech zajął 8. miejsce. Za swoją działalność uhonorowany został m.in. medalem Kalos Kaghatos. Jest on przyznawany sportowcom, którzy po zakończeniu kariery stają się wybitnymi uczonymi.

Włodzimierz Fiszer to nie tylko sportowiec, naukowiec i wychowawca młodzieży akademickiej, ale przede wszystkim człowiek z pasją, społecznik, organizator, bezgranicznie oddany sprawom rolnictwa i przyrody, człowiek mocno związany z macierzystą uczelnią, aktywnie uczestniczący w różnych inicjatywach promujących nowoczesne rolnictwo w Wielkopolsce i poza nią. Profesor zmarł 9 czerwca 2020 r. w Poznaniu.

PROF. UPP DR HAB. BOŻENA DANYLUK

Marian Gapiński

Urodził się 4 listopada 1932 r. w Sadowicach w powiecie mogileńskim. Był absolwentem Wydziału Ogrodniczego WSR w Poznaniu, na którym kolejno uzyskał stopnie: inżyniera (1957), magistra inżyniera (1959), doktora (1969), a następnie doktora habilitowanego (1977). Tytuł profesora nadano mu w 1989 r., a nominację profesorską otrzymał w 1996 r. W latach 1978–1994 był kierownikiem początkowo zespołu, a następnie Katedry Warzywnictwa. Pełnił funkcję Dziekana Wydziału Ogrodniczego w latach 1987–1989. W latach 1997–2003 był kierownikiem Studium Doktoranckiego Wydziału Ogrodniczego Akademii Rolniczej im. A. Cieszkowskiego w Poznaniu.

Problematyka badań prowadzonych przez Profesora dotyczyła doskonalenia technologii uprawy, kompleksowej oceny gatunków grzybów uprawnych oraz ich odmian, a także oceny przydatności oraz wykorzystania niektórych odpadów wysokobiałkowych przemysłu przetwórczego i farmaceutycznego jako składników podłoży lub stymulatorów wzrostu. Badania dotyczyły także opracowania składu okrywy i jej znaczenia w produkcji pieczarek, wpływu wzbogacania podłoża na plonowanie, technologii uprawy bocznika i twardziaka, zasad oceny grzybni handlowej, a także metod hodowli twórczej oraz zachowawczej. Profesor aktywnie współpracował również z innymi jednostkami badawczymi – w ramach Uczelni i poza nią – przy ocenie jakości i wartości biologicznej grzybów oraz ich przydatności do przetwórstwa.

Dorobek naukowy Profesora obejmuje łącznie autorstwo lub współautorstwo 700 prac (w tym 180 naukowych), liczne artykuły popularnonaukowe i referaty na konferencjach naukowych, a także 26 książek i skryptów. Na szczególne podkreślenie zasługuje umiejętność łączenia przez Profesora działalności naukowej z praktyką. Wyniki prowadzonych przez niego badań dotyczących grzybni piezarki zostały przekazane do praktyki na podstawie 11 umów wdrożeniowych, przyczyniając się do poprawy efektów ekonomicznych przedsiębiorstw.

Profesor Gapiński był cenionym w kraju i na świecie specjalistą w dziedzinie biologii i uprawy grzybów. Opracował

program przedmiotu dotyczącego uprawy grzybów oraz prowadził wykłady. Był promotorem siedmiu prac doktorskich i ponad 100 prac magisterskich, recenzentem dwóch prac habilitacyjnych i jednej doktorskiej. Był również wykładowcą podczas dwóch edycji studium podyplomowego „Produkcja grzybów jadalnych i leczniczych” (w latach 2007–2009).

Przez wiele lat był członkiem Międzynarodowego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych, założycielem i Honorowym Członkiem Zrzeszenia Uprawy Grzybów, współzałożycielem czasopisma branżowego „Grzyby”, a także członkiem i współzałożycielem Stowarzyszenia Branży Grzybów Uprawnych, Polskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych, Polskiego Towarzystwa Botanicznego i Polskiego Towarzystwa Higienicznego. Od 1985 r. był biegłym sądowym w dziedzinie grzybów uprawnych oraz rzeczoznawcą Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Ogrodnictwa w dziedzinie warzywnictwa.

Profesor Gapiński był nestorem polskiego pieczarkarstwa. Jego działalność naukowa i współpraca z jednostkami gospodarczymi przyczyniły się do rozwoju branży grzybów uprawnych w naszym kraju. Prowadzona przezeń działalność dydaktyczna oraz w zakresie kształcenia kadr naukowych sprawiła, że pozostawił grono następców, którzy kontynuują i rozwijają podjętą przez niego problematykę badawczą.

Profesor Marian Gapiński za swoje zasługi otrzymał wiele odznaczeń, w tym Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty Krzyż Zasługi, Medal Komisji Edukacji Narodowej i Medal 40-lecia Polski Ludowej. Dwukrotnie otrzymał także nagrodę Ministra Nauki Szkolnictwa Wyższego i Techniki. Ponadto został odznaczony Odznaką Honorową z współpracą z GUS, Medalem *Academia Rerum Rusticarum Posnaniensis* oraz Medalem 50-lecia Wydziału Ogrodniczego.

Zmarł w Poznaniu 5 czerwca 2021 r.

WE WSPOMNIENIACH PRACOWNIKÓW
KATEDRY WARZYWNICTWA

Tadeusz Hołubowicz

Profesor pochodził z Kresów. Urodził się w 1929 r. we wsi Czabarówka niedaleko Tarnopola nad rzeką Zbrucz, niespełna 300 km od obecnej granicy Polski. Po drugiej wojnie światowej teren ten włączono do Ukraińskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej, a rodzina Hołubowiczów została wysiedlona i wraz z tysiącami repatriantów odbyła długą podróż do nowej ojczyzny. Szesnastoletni wówczas Tadek uniknął losu wielu starszych rówieśników – nie wcielono go do wojska ani milicji. Po latach Profesor żartował, że jej efektem było to, że do jednej kieszeni sięga mu się łatwiej niż do drugiej. Dlaczego? Otóż repatrianci mieli ograniczone możliwości przewiezienia swojego dobytku, zwierzęta mogli jednak zabrać. Zadaniem nastolatka podczas długiej podróży było więc pojenie koni. Na każdym postoju młody Tadek musiał znaleźć i przynieść wodę dla spragnionych zwierząt. Czasem z ciężkimi wiadrami trzeba było iść daleko i nabił się przy tym kontuzji.

Rodzina osiedliła się na gospodarstwie w Skarbiewie w okolicach Koronowa, na północ od Bydgoszczy. Głodny wiedzy i ambitny młodzieniec błyskawicznie nadrobił zaległości w nauce powstałe w okresie okupacji. Po dwóch latach zdał w Bydgoszczy tzw. małą maturę, a po kolejnych dwóch w 1949 r. został już technikiem rolnikiem. W tym samym roku rozpoczął studia na Wydziale Rolniczo-Leśnym Uniwersytetu Poznańskiego, dwa lata później przekształconym w Wyższą Szkołę Rolniczą. Swoje życie prywatne i zawodowe związał z Poznaniem i Wielkopolską.

Po skończeniu studiów pierwszego stopnia w 1955 r. jako inżynier ogrodnictwa (z inicjatywy ówczesnego kierownika Katedry Sadownictwa prof. J. Wierszyłłowskiego) został zatrudniony od razu na etacie starszego asystenta. Zdobywał kolejne stopnie (w 1965 doktora nauk rolniczych, w 1970 uzyskał habilitację, rok później został docentem, a od 1976 profesorem) i odbył roczny staż w Stanach Zjednoczonych, w ramach wymiany organizowanej przez profesora Szczepana Pieniżka z Instytutu w Skierniewicach. Często wracał w swoich opowieściach do tamtego okresu. Opowiadał, jak to biedny chłopak z Polski, z Kresów, zaznał życzliwości i bezinteresownej pomocy w tym wielkim, dalekim kraju.

Wiele lat później, w okresie przemian w Polsce był inicjatorem współpracy między katedrami sadownictwa na ówczesnych Akademiach Rolniczych w Umaniu (Ukraina) oraz w Poznaniu. Mówił, że jest to pewnego rodzaju splata długu zaciągniętego podczas pobytu w USA. Rezultatem współpracy między katedrami były m.in. odbywające się w ramach praktyk zawodowych, wielomiesięczne wizyty grupy kilkunastu ukraińskich studentów z Wydziału Ogrodnictwa w Umaniu w gospodarstwach sadowniczych w Polsce oraz w stacji doświadczalnej w Przybrodzie. Jej obecny kierownik, profesor Aleksander Mielnik, odbył z jego inicjatywy staż w Katedrze Sadownictwa. Korzystając z indywidualnego grantu naukowego, Profesor umożliwił jednemu z wizytujących studentów z Ukrainy ukończenie studiów

doktoranckich oraz uzyskanie stopnia naukowego doktora nauk ogrodniczych, a później habilitacji. Jest to jeden z wielu przykładów pokazujących, jak życzliwym był człowiekiem.

Od lat 70. XX w. Profesor piastował różne funkcje kierownicze na Uczelni. Przez osiem lat był dyrektorem Instytutu Produkcji Ogrodniczej, przez dziewięć lat (1972–1981) dziekanem Wydziału Ogrodnictwa Akademii Rolniczej. W 1978 r. objął kierownictwo Katedry Sadownictwa i szefował jej aż do emerytury, na którą przeszedł w 1998 r. Jakim był szefem? Za odpowiedź wystarczy fakt, że obejmował Katedrę z zatrudnionym tylko jednym profesorem, natomiast w czasie, gdy odchodził na emeryturę, Katedra Sadownictwa była pod względem kadrowym „najmocniejsza” na Wydziale Ogrodniczym, gdyż pracowało w niej pięciu profesorów tytularnych.

Warto wspomnieć też o aktywności Profesora poza uczelnią. Znali go sadownicy w całym kraju. Polskie sady do połowy lat 80. XX w. zakładano z obsadą 500–700 drzew na ha. Profesor był projektodawcą pierwszych intensywnych sadów w Państwowych Gospodarstwach Rolnych wokół Poznania i w całej Wielkopolsce. W 1973 r. założył pierwszy w Polsce superintensywny sad, znany w kraju i w świecie pod nazwą sadu lanowego. Stworzył w ten sposób podwaliny pod rekonstrukcję i modernizację nasadzeń sadowniczych oraz ich intensyfikację po surowej zimie 1986/1987. Imponująca wiedza Profesora w dziedzinie sadownictwa była pogłębianą praktycznymi doświadczeniami, zdobywanymi przez lata prowadzenia szkółki drzew owocowych oraz kilkuhektarowej plantacji roślin jagodowych.

Głównym obszarem działalności naukowej, której wyniki starał się popularyzować i przekładać na konkretne działania praktyczne, były prace nad mrozoodpornością drzew i krzewów owocowych. Profesor opracował oryginalną metodę oznaczania wytrzymałości na mróz jednorocznych pędów drzew i krzewów owocowych, a także metodę testu przeżyciowego do określenia wytrzymałości na mróz korzeni drzew i krzewów owocowych (1997). Są one wciąż stosowane w laboratoriach zajmujących się problematyką mrozoodporności w kraju i za granicą. W uznaniu jego zasług na tym polu przez 14 lat pełnił funkcję przewodniczącego Grupy Roboczej „Mrozoodporność” w ramach Międzynarodowego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych (ISHS).

Profesor przez całe życie był „głodny” wiedzy, ludzi i świata. Odbył wiele podróży, z których zawsze przygotowywał prezentacje przedstawiane na regularnych spotkaniach pracowników Katedry. Inspirował do pracy innych również wtedy, gdy będąc już profesorem o ugruntowanej pozycji, nadal pracował nad swoim rozwojem. Gdy w 1989 r. zakupił dla Katedry pierwszy komputer o możliwościach, które teraz wydają się śmieszne w porównaniu z najprostszym smartfonem, to egzotyczne urządzenie stało się obiektem wizyt ludzi z innych jednostek Uczelni. On sam natomiast, jako pierwszy pracownik w Katedrze, zapisał się na kurs komputerowy i intensywnie uczył się komend, budowy i obsługi urządzenia, które jeszcze przez

wiele lat służyło do obliczeń statystycznych i prostej edycji tekstów. Pamiętajmy, że coś, co teraz obsługują dzieci w szkole podstawowej, wówczas wydawało się, a często było – z racji prymitywnego oprogramowania – progim, którego większość osób w jego wieku nie zamierzała w ogóle przekraczać. On jednak z uśmiechem powtarzając jedno ze swoich ulubionych przysłów – „nie święci garnki lepią”, siadał i pilnie słuchał poleceń informatyka.

Tą samą maksymą kierował się, podejmując inne wyzwania na rzecz Katedry, Wydziału i Uczelni. W 1994 r. wystąpił z wnioskiem o grant TEMPUS (Trans-European Mobility Programme for University Studies). Jego propozycja została bardzo dobrze oceniona i przyznano mu fundusze, z których w latach 1995–1998 korzystali – podczas licznych wyjazdów na uczelnie w Zachodniej Europie, do tamtejszych zakładów doświadczalnych i wiodących producentów – nie tylko wszyscy pracownicy Katedry Sadownictwa, lecz także niezliczona grupa pracowników innych katedr Wydziału Ogrodnictwa oraz studenci. W tamtym okresie było to faktyczne otwarcie drzwi na świat jeszcze kilka lat wcześniej całkowicie niedostępny. W jaki sposób Profesor znalazł kooperantów na tyłu uczelniach UE, chętnych do przyjmowania Polaków i współpracy z nimi, do dzisiaj pozostaje dla mnie zagadką. TEMPUS legł u podstaw modernizacji programów nauczania, przystosowania ich do standardów panujących w UE, a także pomógł przystąpić Uniwersytetowi do kolejnego programu – Socrates-Erasmus, z którego do dziś korzystają nasi studenci. Także studenci innych krajów przyjeżdżający do Polski w ramach ww. programu mieli przyjemność poznać Profesora, który aż do roku 2015 prowadził dla nich wykłady po angielsku dotyczące nowoczesnych zagadnień związanych z sadownictwem i szkółkarstwem. Studenci zagranicni odbywający staż w Katedrze niejednokrotnie w rozmowie ze mną wyrażali swój szacunek dla Profesora i podziw dla jego wiedzy.

W uznaniu zasług dla Uczelni w 2006 r., z okazji jubileuszu 50-lecia Wydziału Ogrodniczego, Rektor i Senat Uniwersytetu wyróżnili Tadeusza Hołubowicza tytułem doktora *honoris causa* Akademii Rolniczej im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu. Podczas uroczystości zorganizowanych w poznańskiej operze Profesor wygłosił wykład, który wiele osób wspomina do dziś.

Nie sposób nie wspomnieć o jeszcze jednym polu działalności Profesora. Był on bowiem współinicjatorem poznańskiego oddziału Towarzystwa Nauk Ogrodniczych, na którego forum wygłosił wiele prelekcji. Brał udział w spotkaniach i wyjazdach organizowanych w ramach poznańskiej sekcji Towarzystwa jeszcze wiele lat po przejściu na emeryturę. Uczestnicy spotkań, z którymi w ostatnich dniach rozmawiałem o Profesorze, niezmiennie podkreślali jego życzliwość i zainteresowanie. Miał dar słuchania – potrafił słuchać z uwagą, a na koniec zawsze zadawał ciekawe pytania i nie zapominał pochwalić prelegenta. Sam zresztą był doskonałym mówcą i perfekcyjnie

przygotowywał swoje wystąpienia. Na mównicy nigdy nie miał notatek i zawsze przykuwał uwagę słuchających. Jedno z jego ostatnich wystąpień odbyło się w lutym 2020 r. w Krakowie na seminarium poświęconym pamięci prof. dr hab. Tadeusza Wojtaszka z tamtejszego Uniwersytetu Rolniczego. Profesor, jak to zwykł czynić przy takich okazjach, zabrał głos. Jego osobiste i głębokie przemyślenia wywarły wówczas duże wrażenie na uczestnikach tego wydarzenia.

Profesor lubił dzielić się swoją wiedzą. Opublikował co najmniej 385 prac, w tym 226 naukowych. Był autorem lub współautorem pięciu książek, trzech skryptów (w tym jednego w języku angielskim) oraz 12 broszur dla praktyków. Osoby nieznające Profesora osobiście zadają sobie pytanie, jak mógł pomieścić w sobie tyle zalet.

Prywatnie był miłośnikiem tulipanów i świetnym tancerzem – uczestnikiem corocznych balów ogrodnika i nawet na tym polu zdobywał nagrody. Był erudytą, miłośnikiem opery i gry w brydża. Na mnie ogromne wrażenie wywierała zawsze jego skromność. Nigdy nie podkreślał swoich osiągnięć ani zasług. Podczas licznych wyjazdów, organizowanych przez niego dla pracowników lub studentów, Profesor zawsze zadziwiał swoją doskonałą samodyscypliną – bez względu na godzinę zjawiał się przed czasem, spakowany, gotowy do drogi i w świetnym humorze, zawsze mając w zanadrzu jakąś wesołą anegdotę.

Gdy Tadeusz w 1987 r. zwrócił się do mnie z propozycją, abym został asystentem w jego Katedrze, jako student czwartego roku nie przypuszczałem, że ta rozmowa ukierunkuje moje życie zawodowe. W sposób niewidoczny i bardzo taktowny pokierował moją działalnością od pierwszych dni pracy. To on, uważając, że podróże i kontakty międzyludzkie kształcą, zaplanował i zorganizował mój pierwszy staż zagraniczny w Holandii w 1992 r. W podobny sposób wielu swoim podwładnym umożliwił zapoznanie się z najnowszymi osiągnięciami w różnych ośrodkach naukowych na świecie. Ja także czuję się wychowankiem Profesora – mimo że od 1997 r. nie był już moim szefem, radziłem się go w wielu sprawach jeszcze do ubiegłego roku.

Profesor lubił ludzi i był bardzo towarzyski, choć jako osoba o dużej kulturze osobistej nie narzucał się ze swoimi opiniami. Jestem jedną z ostatnich osób zatrudnionych przez niego w Katedrze, więc chętnie do mnie dzwonił i z wyrzutem pytał: „Panie Grzegorzu, kiedy zorganizuje pan spotkanie emerytów w Katedrze? Ja już piekę sernik!” Trzeba przyznać, że jego sernik zawsze był pyszny. Niestety, Profesor już go nam nie przyniesie.

Tadeusz Hołubowicz zmarł 1 stycznia 2021 r. Był aktywny do ostatnich dni życia. W uczelnianym wydawnictwie wkrótce ukaże się kolejna jego książka, którą napisał wraz z synem Romanem, zatytułowana „Sady wielkopolskie”. Jest ona poświęcona szerokiej analizie – historycznej, aktualnej i przyszłościowej – sadownictwa w tym regionie.

PROF. UPP DR HAB. GRZEGORZ ŁYSIAK

Alfred Janc

Urodził się 27 sierpnia 1951 r. w Olsztynie. Z Katedrą Finansów i Rachunkowości Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu związał się od 2018 r. Wcześniej był pracownikiem Akademii Ekonomicznej w Poznaniu (obecnie Uniwersytet Ekonomiczny), gdzie w 1980 r. obronił pracę doktorską, a jedenaście lat później habilitował się. W latach 1993–2006 pracował na stanowisku profesora nadzwyczajnego AE w Poznaniu.

Profesor Janc pracę naukowo-badawczą sprawnie łączył z działalnością dydaktyczną, prowadząc wykłady oraz seminaria magisterskie i doktoranckie. Na Wydziale Ekonomii UE w Poznaniu pełnił także funkcje kierownika studiów podyplomowych z bankowości i kierownika studiów doktoranckich. Był cenionym wychowawcą licznych pokoleń kadry naukowej oraz młodzieży studenckiej. Od 1995 r. kierował Katedrą Bankowości UE w Poznaniu, a w latach 2005–2008 był dziekanem Wydziału Ekonomii tej uczelni. Odbył liczne zagraniczne staże naukowe. W 2006 r. uzyskał tytuł profesora zwyczajnego. Od czerwca 2007 r. był też członkiem Komitetu Nauk o Finansach Polskiej Akademii Nauk.

Profesor Alfred Janc umiejętnie łączył pracę naukowo-dydaktyczną z działalnością w sferze gospodarczej. Był doradcą Prezesa Zarządu Wielkopolskiego Banku Kredytowego S.A., wniósł również duży wkład w rozwój systemu kształcenia kadr bankowych od początku transformacji. Był współtwórcą

Komitetu i Systemu Standardów Kwalifikacyjnych w Bankowości Polskiej. Do 2007 r. pełnił funkcję Przewodniczącego Komitetu Standardów Kwalifikacyjnych oraz przewodniczącego Polskiego Komitetu Europejskiego Certyfikatu Bankowca (the European Foundation Certificate in Banking) w ramach systemu Standardów Kwalifikacyjnych w Bankowości Polskiej.

Od czerwca 2007 r. pełnił funkcję Generalnego Inspektora Nadzoru Bankowego, a w latach 2008–2010 był doradcą prezesa NBP oraz członkiem Rady Bankowego Funduszu Gwarancyjnego. Od 2010 r. pełnił funkcję doradcy ekonomicznego w Instytucie Ekonomicznym NBP.

Profesor Alfred Janc jest autorem i współautorem ponad 250 publikacji poświęconych ekonomii, finansom i bankowości, a także wychowawcą, promotorem i recenzentem licznych prac licencjackich, magisterskich, doktorskich oraz habilitacyjnych w dziedzinie ekonomii i finansów.

Za swoją działalność uhonorowany został odznaczeniami państwowymi: Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej oraz Złotym Medalem Mikołaja Kopernika za zasługi w budowie i rozwoju sektora bankowego nadanym przez Związek Banków Polskich. Pozostanie w naszej wdzięcznej pamięci.

PROF. DR HAB. MICHAŁ JERZAK

Małgorzata Kantorowicz-Bąk

W dniu 26 czerwca zmarła emerytowana pracownica Uniwersytetu Przyrodniczego Małgorzata Kantorowicz-Bąk, która całe swoje życie zawodowe związała z Uczelnią, a konkretnie z Katedrą Sadownictwa oraz Sadem Doświadczalnym w RSGD Przybroda. Pracę podjęła jako absolwentka Wydziału Ogrodnictwa, gdzie obroniła pracę magisterską pod kierownictwem późniejszego szefa, także niedawno zmarłego profesora Tadeusza Hołubowicza.

Zaczęła od laboratorium, zorganizowanego wówczas w pałacu w Przybrodzie (w obecnym gabinecie dyrektora) – od oznaczania pektyn w jabłkach przechowywanych w różnych warunkach. Kolejne wykonywane przez nią badania laboratoryjne pod kierownictwem profesora Hołubowicza dotyczyły mrozoodporności. Ocena uszkodzeń mrozowych poszczególnych organów drzew owocowych posłużyła mu do opracowania unikatowej skali, do dziś stosowanej przy badaniu mrozoodporności drzew i krzewów. Nie powstałaby ona bez mrówczej pracy Małgorzaty w laboratorium przy ocenie uszkodzeń tkanek na tysiącach prób.

Szybko okazało się jednak, że bardziej odpowiada jej praca przy doświadczeniach polowych w sadzie. Przez ponad 30 lat prowadziła ich skrupulatną dokumentację. Miała słynny gruby zeszyt, do którego wszyscy chcieli zajrzeć. Znajdowały się w nim informacje o rozwoju fenologicznym poszczególnych gatunków w kolejnych latach, a także o wszystkich wykonanych zabiegach i pomiarach. Po wielu latach kronikarska dokładność okazała się bezcenna i posłużyła do opracowań dotyczących zmian klimatycznych.

W latach 80. XX wieku Małgosia, pod kierunkiem profesora Hołubowicza, dopracowywała w sadzie technologię bardzo gęstych nasadzeń, przycinając, chroniąc, mierząc i szczegółowo opisując sad łanowy posadzony w RSGD Przybroda. Przez kolejne kilkanaście lat, do końca ubiegłego wieku, wraz z profesorem Mikołajem Ugołikiem prowadziła prace mające na celu kompleksową ocenę nowych odmian otrzymanych w Polsce oraz za granicą. Kolejne doświadczenia odmianowo-porównawcze – pozwalające ocenić wartość agronomiczną oraz rynkową nowych odmian jabłoni, gruszy, śliw, wiśni, a później także czereśni oraz niektórych krzewów jagodowych – stały się jej pasją, której oddała się bez reszty, podobnie jak wszystkiemu,

co robiła. Te doświadczenia zainspirowały ją do napisania książki – poradnika zatytułowanego *Jabłoni w każdym ogrodzie*. Jest to pozycja wciąż ceniona zarówno przez amatorów, jak i zawodowców. Jej liczne opisy nowych odmian były publikowane w czasopiśmie takich jak „Sad Nowoczesny”, „Hasło Ogrodnicze”, „Ogrodnictwo” oraz „Owoce, Warzywa, Kwiaty”.

Nie sposób nie wspomnieć o trosce, którą okazywała Małgosia studentom odbywającym praktyki w RZGD Przybroda. Była przez nich bardzo lubiana, doceniali jej wiedzę oraz opiekunów. Bez względu na aktualne potrzeby Gospodarstwa zawsze dbała, aby każdy z praktykantów miał możliwość poznania wszelkich prac wykonywanych w sadzie. Oprócz typowych czynności sadowniczych wszyscy musieli więc poznać sposoby oraz metodykę przeprowadzania pomiarów i obserwacji w doświadczeniach. Jej cierpliwość i pogoda ducha, a także ogromna wiedza teoretyczna zawsze zjednywały jej wdzięczność oraz inspirowały studentów do pracy. To między innymi dzięki jej trosce wielu praktykantów „zarażało się” sadownictwem – nie tylko pisali prace magisterskie w Katedrze, ale także po opuszczeniu Uczelni realizowali się zawodowo właśnie w tej dziedzinie. W Przybrodzie często można było spotkać dawnych studentów, którzy po latach przy różnych okazjach odwiedzali sad i opiekunkę.

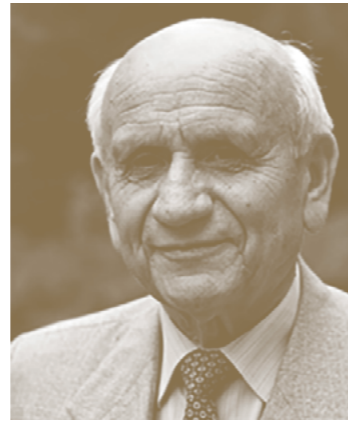
Małgorzata Kantorowicz-Bąk opiekowała się także wszystkimi wycieczkami krajowymi i zagranicznymi odwiedzającymi gospodarstwo. W ramach promocji Katedry oraz RSGD przygotowywała coroczne wystawy na targach rolniczych POLAGRA. Jej kompozycje często były nagradzane przez Stowarzyszenie Inżynierów Ogrodnictwa oraz Targi Poznańskie.

Ostatnie lata przed przejściem na emeryturę w 2011 r. znów pracowała w laboratorium Katedry Sadownictwa na Ogrodach. Była skromna, pracowita i zawsze chętna do pomocy. Wzbudzała zaufanie, co wszyscy łatwo wyczuwali. Po przejściu na emeryturę nadal chciała pomagać, przeniosła się więc do Warszawy, aby być bliżej wnuków i spełniała się jako babcia.

Oprócz wspomnianej książki Małgorzata Kantorowicz-Bąk była autorem i współautorem 114 publikacji (w tym 41 naukowych) w recenzowanych czasopiśmie w Polsce i za granicą.

PROF. UPP DR HAB. GRZEGORZ ŁYSIAK

Edmund Kozal

Profesor Kozal urodził się 26.08.1929 r. w Bugaju (ówczesne woj. kaliskie). Studiował w Wyższej Szkole Rolniczej w Poznaniu, gdzie w 1958 r. uzyskał stopień magistra inżyniera zootechniki. Z naszą Uczelnią i Wydziałem Zootechnicznym (aktualnie Wydział Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach) związał także karierę zawodową badacza i nauczyciela akademickiego, uzyskując w 1967 r. stopień doktora, w 1975 – doktora habilitowanego, a w 1988 – profesora nadzwyczajnego.

Głównym obiektem zainteresowań badawczych Profesora była hodowla owiec, w tym prace nad wytworzeniem nowych ras i linii owiec oraz ich doskonaleniem genetycznym. Opiekunem naukowym oraz promotorem pracy doktorskiej Edmunda Kozala był wybitny specjalista w dziedzinie hodowli tego gatunku zwierząt, twórca owcy wielkopolskiej, profesor Zdzisław Śliwa. Przez cały okres aktywności zawodowej, aż do przejścia na emeryturę w 1999 roku, profesor Kozal był związany z Katedrą Hodowli Owiec – późniejszą Katedrą Hodowli Owiec i Kóz, którą kierował w latach 1995–1998. Był naukowcem praktykiem, przez blisko czterdzieści lat (1961–1999) konsultantem ds. owczarstwa i selekjonerem owiec zarodowych w jednym z najlepszych stad owcy wielkopolskiej w kraju – PPGR Niepruszewo.

Profesor Kozal był autorem i współautorem trzech książek naukowych – podręczników akademickich, 12 patentów, wdrożeń i osiągnięć hodowlanych, 55 oryginalnych prac twórczych, 26 artykułów naukowych, 11 prac i streszczeń konferencyjnych, 120 artykułów popularnonaukowych i popularnych.

Pełnił wiele odpowiedzialnych funkcji na Wydziale i Uczelni, m.in. kierownika Studium Podyplomowego Wielkotowarowej Produkcji Zwierzęcej (1977–1982 i 1985–1986); Prodziekana ds. Nauki (1981–1984) oraz Dziekana Wydziału Zootechnicznego (1987–1993, dwie kadencje).

Został uhonorowany licznymi nagrodami i odznaczeniami, takimi jak: Nagroda Państwowa zespołowa II stopnia w dziedzinie techniki – za udział w wyhodowaniu wełnisto-mięsnej owcy wielkopolskiej (1978); Nagroda Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki zespołowa II stopnia – za osiągnięcia w dziedzinie badań naukowych (1976); Nagroda Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego zespołowa I stopnia – za osiągnięcia naukowe i w dziedzinie postępu technicznego (1987); Nagroda Zespołowa Miasta Poznania i woj. poznańskiego za rok 1965 – w uznaniu wybitnych zasług w dziedzinie rolnictwa, za osiągnięcia naukowo-badawcze w zakresie owczarstwa i praktyczne

ich zastosowanie; Nagroda Sekretarza Naukowego V Wydziału PAN za prace badawcze prowadzone nad efektywnością towarowego krzyżowania owiec (1981); nagroda specjalna (zespołowa) redakcji Państwowego Wydawnictwa Rolniczego i Leśnego (PWRiL) w Warszawie za cykl artykułów o hodowli owiec w Polsce zamieszczonych w „Przeglądzie Hodowlanym” w roku 1971; Nagroda JM Rektora AR w Poznaniu za pracę habilitacyjną (1976).

Za całokształt działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej profesor Kozal został odznaczony: Złotym Krzyżem Zasługi (1982), Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1990), Medalem Komisji Edukacji Narodowej (1996), Srebrnym Medalem 125-lecia Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk (1986), Odznaką Honorową „Za zasługi w rozwoju województwa poznańskiego” (1972) i Odznaką „Zasłużony Pracownik Rolnictwa” (1978). W 2019 r. został uhonorowany Medalem 100-lecia Akademickich Studiów Rolniczo-Leśnych.

Po przejściu na emeryturę w 1999 r. Profesor utrzymywał stały kontakt z jednostką macierzystą (dzisiejsza Katedra Hodowli Zwierząt i Oceny Surowców), będąc częstym, mile widzianym gościem. Szczególnie miło wspominał coroczne spotkania wigilijne, na które przybywał ze swoją małżonką Janiną. Często były one przyczynkiem do wspomnień o dziejach wydziału i jego pracownikach. Profesor wraz z żoną – wieloletnią kierowniczką Dziekanatu Wydziału Zootechnicznego – byli świadkami historii tworzenia, rozwoju i ewolucji Uczelni i Wydziału i potrafili o tym zajmująco opowiadać.

Edmund Kozal zmarł 2 maja 2020 r. Został pochowany na Cmentarzu Górczyńskim w Poznaniu. Odszedł ceniony nauczyciel akademicki i naukowiec, niezwykle ujmujący, skromny, szlachetny, pełen kultury osobistej i serdeczności człowiek. Jako dziekan starał się konsolidować zróżnicowane środowisko naukowe, wypracowując formę bezkonfliktowego i zarazem efektywnego zarządzania wydziałem. Życzliwy, pomocny ludziom, lubiany i szanowany za swą mądrość i wyrozumiałość. Miał dar dzielenia się radością. Mimo ogromu obowiązków znajdował czas dla każdego, potrafił rozmawiać z ludźmi i wyzalać w nich pozytywne emocje. Taki właśnie pozostanie w naszej pamięci.

PROF. DR HAB. JACEK ANTONI WÓJTOWSKI

Antoni Małachowski

Urodził się 20 lutego 1936 r. w Inowrocławiu. W okresie drugiej wojny światowej przebywał wraz z rodziną w Warszawie. Wybuch bomby podczas Powstania Warszawskiego spowodował u kilkuletniego Antosia poważne i postępujące uszkodzenie wzroku oraz słuchu. Mimo tych urazów ukończył studia z wyróżnieniem w Wyższej Szkole Rolniczej w Poznaniu.

Po studiach pracował w Stacji Hodowli Roślin Spółnia w Nochowcu. Tam też rozpoczął, obok swoich codziennych obowiązków, badania nad nawożeniem cebuli uprawianej na nasiona. Kontynuował je po podjęciu pracy w Katedrze Warzywnictwa (1962). Stały się one podstawą jego pracy doktorskiej, którą obronił w 1973 r.

W Katedrze Warzywnictwa Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu pracował przez 20 lat, ucząc studentów i prowadząc badania naukowe. Wypromował ponad 30 magistrów.

Zainicjował w Polsce badania nad zastosowaniem folii do przyspieszania wzrostu warzyw w polu, a także do ściółkowania gleby w ich uprawie. Nie zrezygnował z badań, mimo że uważano je wtedy za niecelowe ze względu na bardzo wysoką wówczas cenę folii. Dzisiaj jest ona powszechnie stosowana w produkcji wczesnych warzyw.

Wspólnie rozpoczęliśmy badania nad szparagami, które przyczyniły się do popularyzacji tego warzywa w naszym kraju. Z czasem stały się one jednym ze znaków firmowych Katedry i przysparzały popularności Uczelni. Realizacja tych badań wymagała niekiedy ciężkiej pracy fizycznej, której nigdy nie unikał. Przy jego postępujących dysfunkcjach wymagało to dużego samozaparcia.

Można było podziwiać, jak przy pogarszającym się wzroku był w stanie przygotowywać prace do publikacji. Umożliwiła mu to pomoc współpracowników i doskonała pamięć. Oprócz licznych artykułów naukowych i popularnych był też autorem rozdziałów podręcznika akademickiego *Szczegółowa uprawa warzyw*. Jednym z istotnych osiągnięć było wspólne opracowanie i wydanie skryptu pt. *Biologia i odmianoznawstwo roślin warzywnych*, który doczekał się aż siedmiu wydań. Był on dużą pomocą dla studentów, zwalniając ich z notowania i dając więcej czasu na własną pracę z warzywami na ćwiczeniach.

Pogarszający się stan zdrowia, przede wszystkim wzroku Antoniego, spowodował przejście w 1981 r. na rentę inwalidzką. Nie było mu dane odpocząć, ponieważ wkrótce musiał zająć się żoną Danutą, przykutą do łóżka po wylewie. Zadbął o jej rehabilitację i opiekował się nią z dużą troskliwością aż do swojej śmierci, mimo że sam stracił wzrok. Ostatnie 20 lat życia spędził na rodzinnych Kujawach u jedynego syna i synowej, otoczony czworgiem wnucząt.

Antoni Małachowski zmarł 27 stycznia 2021. Pozostanie w pamięci współpracowników z Katedry Warzywnictwa, magistrantów i studentów, a także wszystkich, którzy go znali, jako człowieka bezkompromisowego, o twardym charakterze i niezwykłym hartem ducha. A przy tym pogodny, serdeczny, koleżeński, wspierający innych i niezwykle życzliwy.

PROF. DR HAB. MIKOŁAJ KNAPLEWSKI

Elżbieta Lewandowska

Elżbieta Lewandowska – doktor habilitowana nauk chemicznych – była cenionym pracownikiem naukowo-dydaktycznym Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. W swojej czterdziestoletniej pracy naukowej spełniała bardzo istotną rolę łącznika między aplikacyjnym charakterem prac naukowo-badawczych realizowanych w Katedrze Chemii a badaniami podstawowymi prowadzonymi na Wydziale Chemii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, z którym współpracowała w zakresie chemii organicznej – ze szczególnym uwzględnieniem wyjaśnienia złożonych mechanizmów reakcji chemicznych, kierunku ich przebiegu, jak również kinetyki tych procesów. Efektem tego zaangażowania były prestiżowe publikacje naukowe, wielokrotnie cytowane w środowisku naukowym.

Odbyła cztery długoterminowe staże naukowe w Stanach Zjednoczonych, w trakcie których nieustannie poszerzała swoje umiejętności i zdobywała doświadczenie, pracując w zespołach międzynarodowych, co skutkowało rozwojem tematyki syntezy nowych związków organicznych. Badania kontynuowała wraz z kierowanym przez siebie zespołem w Zakładzie Chemii Organicznej Katedry Chemii, a uzyskane środki finansowe na ich realizację pozwoliły na dynamiczny rozwój tej dziedziny.

W osobie Doktor Lewandowskiej Uniwersytet stracił zasłużonego członka społeczności, cenionego naukowca,

specjalistę z zakresu chemii organicznej, wychowawcę wielu pokoleń studentów i kadr naukowych.

Prywatnie Elżbieta była osobą niezwykle życzliwą i empatyczną, z sercem na dłoni dla każdego potrzebującego. Jako wirtuoz kulinarny zaskakiwała wszystkich znajomych coraz to wymyślniejszymi dziełami, chętnie dzieląc się owocami swojego talentu. Zapalona czytelniczka, wielbicielka literatury polskiej i iberoamerykańskiej – nie rozstawała się z książkami i w wolnych chwilach oddawała się lekturze. Miłośniczka muzyki jazzowej i poważnej, regularnie chadzała wraz z mężem na koncerty do filharmonii; nieobce były jej również częste wizyty w teatrze czy operze. Nie stroniła od pracy fizycznej na świeżym powietrzu, jako że ogrodnictwo – zarówno uprawa warzyw, jak i kwietników – było jej wielką pasją. Niezwykle utalentowana w dziedzinie krawiectwa, tworzyła piękne kreacje, ornamenty i zdobienia. W pamięci przyjaciół, znajomych i rodziny zapisze się jako osoba wszechstronnie uzdolniona, ciepła, współodczuwająca i pomocna, do końca walcząca o to, by dobro i prawda zwyciężyły.

ZE WSPOMNIENIŃ CÓRKI ZUZANNY
I PRACOWNIKÓW KATEDRY CHEMII UPP

Jacek Lewandowski

Jacek Lewandowski – ceniony pracownik techniczny – przez wiele lat z ogromnym zaangażowaniem włączał się w budowanie wysokiej jakości kształcenia studentów nie tylko przez dbałość o zaplecze pracowni Katedry Chemii, ale również przez czynne uczestnictwo w zajęciach laboratoryjnych i wspianą kontakt z młodzieżą akademicką.

Jacek był prawdziwym człowiekiem renesansu, humanistą i przyrodnikiem, posiadającym niezliczone pasje. Miłośnik natury we wszystkich przejawach, podróżnik, znawca drzew i ptactwa, zapalony grzybiarz i kolekcjoner owadów. Ogromnym uczuciem darzył swoje psy i kota. Rozmiałowany w muzyce jazzowej, rockowej i poważnej był stałym bywalcem filharmonii, a także teatru i opery. Interesował się kinem polskim i światowym, na którym znał się jak mało kto – potrafił uchwycić sensory, które przeciętnemu odbiorcy zazwyczaj umykały. Jako zapalony czytelnik i bibliofil miał pokaźną kolekcję książek, od beletrystyki po lektury specjalistyczne; dla wielu osób był

wręcz autorytetem w dziedzinie literatury zarówno tej klasycznej, jak i współczesnej. Wielbiciel poezji, którą sam również tworzył, pisząc poruszające wiersze o przemijaniu.

Pozostanie w naszej pamięci jako osoba niezwykle życzliwa, koleżeńska, otwarta na ludzi, ze wspaniałym poczuciem humoru, którym zarażał wszystkich wokół. Nigdy nie odmówił pomocy, zawsze w gotowości, by bezinteresownie oddać przysługę osobie potrzebującej, udzielić jej rady czy wsparcia – również tego duchowego.

W maju 2021 r. zegnaliśmy żonę Jacka – Elżbietę Lewandowską, nauczyciela akademickiego naszego Uniwersytetu, a zaledwie dwa miesiące później z ogromnym smutkiem i żalem zegnamy Jacka, który na zawsze pozostanie w naszej pamięci.

ZE WSPOMNIENIŃ CÓRKI ZUZANNY
I PRACOWNIKÓW KATEDRY CHEMII UPP

Tadeusz Nawrot

Urodził się 5 października 1982 r. w Poznaniu. Był absolwentem tutejszego Technikum Budowlanego (2002), które ukończył w specjalności technik urządzeń sanitarnych. Później podjął studia na Wydziale Melioracji i Inżynierii Środowiska Akademii Rolniczej im. A. Cieszkowskiego, na kierunku inżynieria środowiska. Na potrzeby pracy magisterskiej pt. „Usuwanie zanieczyszczeń ze ścieków w bioreaktorze z filtrem membranowym” zajął się badaniem skuteczności oczyszczania ścieków w osadnikach gnilnych i bioreaktorach włókninowych. Wykazał się dużą pracowitością, inwencją i samodzielnością badawczą, co docenili promotor – dr inż. Małgorzata Makowska oraz całe kierownictwo Katedry Budownictwa Wodnego. Za ich zachętą w 2008 r. podjął studia doktoranckie w macierzystej uczelni, a jego opiekunem naukowym i promotorem był prof. dr hab. inż. Ryszard Błażejowski. Studia III stopnia zakończył w 2013 r. obroną pracy doktorskiej pt. „Modelowanie systemu odciążonej kanalizacji małej średnicy” na Politechnice Poznańskiej. Przedstawił w niej możliwości modelowania hydraulicznego tej niekonwencjonalnej sieci kanalizacyjnej z użyciem programu komputerowego SWMM (Stormwater Management Model), uzupełnionego o autorskie modyfikacje. Wyniki modelowania zostały pozytywnie zweryfikowane w laboratorium hydraulicznym katedry i w terenie, dzięki współpracy z Przedsiębiorstwem Urządzeń Ochrony Środowiska BIOTOP w Zamościu.

Od 2013 r. zatrudniony był w Katedrze Inżynierii Wodnej i Sanitarnej UP – najpierw na stanowisku asystenta, a następnie adiunkta. Z dużym zaangażowaniem prowadził zajęcia na kierunku inżynieria środowiska, m.in. z przedmiotów: Sieci i instalacje sanitarne, Kanalizacja terenów nieurbanizowanych, Technologia wody i ścieków, Planowanie infrastruktury technicznej oraz Environmental engineering and protection (na kierunku anglojęzycznym). Podczas pracy ze studentami wyróżniał się ogromną pasją i starannością. Zawsze punktualny, przygotowany, obowiązkowy i wymagający – przede wszystkim wobec siebie. Życzliwie podchodził do problemów studentów, zawsze miał dla nich czas na konsultacje oraz pomoc w realizacji zadań i projektów. Studenci bardzo go lubili, czego dowodem jest m.in. liczba prac dyplomowych zrealizowanych pod jego opieką: od 2014 r. był promotorem ośmiu prac inżynierskich oraz siedmiu magisterskich. Ostatnich trzech prac, które

studenci wybrali wśród jego propozycji, nie zdążył już doprowadzić do obrony.

Zajmował się głównie hydrauliką sieci kanalizacyjnych i oczyszczaniem ścieków na terenach wiejskich, w tym hydrauliką nowoczesnych systemów kanalizacji małej średnicy, ciśnieniowej i podciśnieniowej, stanowiących alternatywę dla tradycyjnej kanalizacji grawitacyjnej. Był ekspertem od metod komputerowych wspomagających projektowanie i eksploatację sieci wodociągowych oraz kanalizacyjnych. Prowadził m.in. szkolenia z obsługi programów EPANET i SWMM w biurach projektowych oraz w ramach sekcji wodociągów i kanalizacji wielkopolskiego oddziału PZITS.

W pracach laboratoryjnych i terenowych wykazywał się ponadprzeciętnymi umiejętnościami łączenia rur i kształtek oraz instalowania aparatury pomiarowej. Był współorganizatorem czwórboju wiedzy i umiejętności instalacyjnych dla studentów Wydziału Inżynierii Środowiska i Gospodarki Przestrzennej „Mosiężny czwórnik”.

Tadeusz był osobą niezwykle pracowitą i odpowiedzialną. Nie bał się podejmować trudnych wyzwań. Opublikował m.in. 16 artykułów i rozdziałów w monografiach naukowych. Na kilka tygodni przed śmiercią ukazała się monografia, której był współredaktorem: „Gospodarka wodno-ściekowa w Poznańskim Obszarze Metropolitalnym”. Było to niejako ukoronowanie jego zaangażowania i wysiłków związanych z przygotowaniem i realizacją ogólnopolskiej konferencji naukowej pod takim samym tytułem w ramach obchodów 100-lecia Uniwersytetu Poznańskiego, która odbyła się w listopadzie 2019 roku. Jako sekretarz tej konferencji wykazał się niezwykłą determinacją i konsekwencją w działaniu, które przełożyły się na sukces naukowy i organizacyjny.

23 października 2020 r. po kilkunastodniowym pobycie w szpitalu Tadeusz przegrał walkę z wirusem SARS-CoV-2. W jego osobie straciliśmy przyjaciela, kolegę, człowieka o niezwykłej skromności i radości życia, zawsze uśmiechniętego i życzliwego.

PROF. DR HAB. RYSZARD BŁAŻEJEWSKI,
PROF. DR HAB. TOMASZ KAŁUŻA

Wojciech Pełczyński

W pogodny przedostatni dzień marca 2021 r. na cmentarzu przy ulicy Bluszczowej w Poznaniu pożegnaliśmy Wojciecha Pełczyńskiego, wieloletniego kierownika Zakładu Doświadczalno-Dydaktycznego Uprawy Roli i Roślin UPP filia w Złotnikach. Wybitnego specjalistę i praktyka w dziedzinie agrotechniki roślin rolniczych i metodologii badań rolniczych. Wspianego człowieka i wychowawcę młodzieży.

Wojciech był absolwentem Wydziału Rolniczego Akademii Rolniczej (1974). Po studiach odbył służbę wojskową w Szkole Oficerów Rezerwy. Podczas kilku pierwszych lat po studiach, już jako pracownik, kilkakrotnie powoływany był na szkolenia wojskowe i po ich odbyciu został mianowany na stopień kapitana rezerwy Wojska Polskiego.

Pracę zawodową rozpoczął we wrześniu 1975 r. w RZD Swadzim, podejmując obowiązki służbowe w Stacji Doświadczalnej w Złotnikach. Pracował kolejno na stanowisku stażysty, następnie specjalisty i głównego specjalisty, pod organizacyjnym kierownictwem ówczesnego kierownika Stacji, dra Ferdynanda Orłowskiego.

W 1989 r. uzyskał stopień doktora nauk rolniczych na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Wpływ nawadniania i nawożenia azotem na plon żyta z wyką kosmatą i buraków pastewnych”, opracowanej pod kierownictwem naukowym prof. dr hab. Jerzego Pudelki. W tym samym roku został kierownikiem Stacji Doświadczalnej w Złotnikach. Cztery lata później, w związku z przeprowadzonymi zmianami organizacyjnymi w stacjach

doświadczalnych, przeszedł na etat starszego specjalisty w Katedrze Uprawy Roli i Roślin, a jednocześnie powierzono mu kierownictwo Stacji Doświadczalnej w Złotnikach w ramach Zakładu Doświadczalno-Dydaktycznego Uprawy Roli i Roślin Gorzyń, który powstał w strukturze Uniwersytetu. Obowiązki kierownika Stacji pełnił nieprzerwanie przez 26 lat, do czasu przejścia na emeryturę w listopadzie 2015 r.

Żegnając Wojciecha Pełczyńskiego, mieliśmy świadomość, że odszedł od nas człowiek oddany swojej pracy zawodowej i pasji, jaką było prowadzenie badań naukowych, w szczególności doświadczeń polowych. To dzięki jego zaangażowaniu i pracowitości udało się przeprowadzić wiele zróżnicowanych czynnikowo doświadczeń polowych. Wielu z nas zawdzięcza mu więc swoje awanse naukowe. Jego zaangażowanie, oddanie i empatia przy kierowaniu doświadczeniami w ZDD Złotniki zjednały mu uznanie dużego grona pracowników i studentów, którzy byli i są wdzięczni za lata owocnej współpracy.

Kochał przyrodę i rolnictwo. Jego oddanie pracy zawodowej i czas spędzany w Złotnikach uzupełniał odpoczynkiem w ukochanych leśnych Czernicach (Puszcza Zielonka). Tam oddawał się innym ulubionym zajęciom – ciesielstwu i pszczelarstwu. Był szczęśliwym mężem, dumnym ojcem i dziadkiem trojga wnucząt. Taki pozostanie w naszej wdzięcznej pamięci.

PROF. DR HAB. GRZEGORZ SKRZYPCZAK
PROF. UPP DR HAB. STANISŁAW GRZEŚ

Iwona Rissmann

Iwona należała do grupy pracowników technicznych najlepiej wykształconych i doskonale przygotowanych do pracy analitycznej. Była odpowiedzialna za obsługę specjalistycznej aparatury badawczej w zakresie różnorodnych analiz spektrofotometrycznych, będących przedmiotem wielu wartościowych publikacji, które współtworzyła. Uczestniczyła również w działalności dydaktycznej, przygotowując zajęcia fakultatywne z metod instrumentalnych i analizy chemicznej. Jako członek Rady Wydziału Technologii Drewna, wydziałowej Komisji ds. nagród dla pracowników niebędących nauczycielami akademickimi, wydziałowej Komisji ds. awansowania i przeszerogowania pracowników niebędących nauczycielami oraz przedstawiciel pracowników technicznych w Radzie Katedry Chemii angażowała się z oddaniem w sprawy organizacyjne i osobowe.

Profesjonalizm zawodowy to nie jedyna i nie najważniejsza jej cecha. Iwonka była przede wszystkim wspaniałym

człowiekiem, niosącym bezinteresowną pomoc zarówno w sprawach codziennych, jak i wyjątkowo trudnych. Potrafiła słuchać. Była naszym wsparciem, rozjemcą w konfliktach, odważnie stawała po stronie potrzebujących, gotowa wejść w polemikę z przełożonym czy zabrać głos na Radzie Wydziału.

Odejście Iwonki na emeryturę w 2019 r. nie oddaliło nas od siebie. Inicjowała cotygodniowe środowowe spotkania w Katedrze Chemii, które skupiały coraz liczniejszą grupę pracowników i emerytów. W każdym z nas umiała znaleźć dobro... Towarzyszyliśmy jej w chorobie i czekaliśmy na powrót do zdrowia. Nie przygotowała nas na swoje odejście. Zmarła 29 stycznia 2021 r.

Szczera, oddana, empatyczna, uśmiechnięta, wspaniały człowiek – taką pozostanie w naszej pamięci.

PRACOWNICY KATEDRY CHEMII

Ewa Strycka

Ewa, z urodzenia poznanianka, dzieciństwo i lata szkolne spędziła w Nowej Soli. Rozpoczęła tam naukę w liceum ogólnokształcącym kontynuowała już w Poznaniu. Tu też studiowała polonistykę na UAM, studia ukończyła w 1993 r. Pracowała w różnych miejscach, a od 2008 r. związała się z Uniwersytetem Przyrodniczym w Poznaniu. Została redaktorem naczelną nowego-starego pisma uczelnianego „Wieści Akademickie”, które od stycznia 2009 r. ukazywało się już jako czasopismo Uniwersytetu Przyrodniczego.

Od początku swojej pracy interesowała się postacią patrona uczelni Augusta Cieszkowskiego. Już w 2009 r. nawiązała kontakt, a wkrótce i przyjaźnię z zespołem redakcyjnym „Wierzeniczeń”. Wielokrotnie była w Wierzenicy i innych miejscach związanych z Augustem Cieszkowskim, a tematy dotyczące jego działalności wielokrotnie gościły na łamach „Wieści”. W 2014 r. ukazał się XXIV numer specjalny związany z 200. rocznicą urodzin Augusta Cieszkowskiego, w całości poświęcony jego postaci. Za ten numer redakcja „Wieści Akademickich” została uhonorowana nagrodą „Znak Dobra” w konkursie dziennikarskim im. Romy Brzezińskiej.

Oprócz redagowania „Wieści Akademickich” Ewa uczestniczyła również w innych pracach Wydawnictwa UPP. Jej dziełem było opracowanie redakcyjne książek związanych z Augustem Cieszkowskim: *Zapisać w pamięci* (z Anną Zielińską-Krybus), *Co po Augustcie Cieszkowskim? Spojrzenie po 120. latach* (z Józefem Banaszakiem) oraz *Na skrzydłach myśli... August Cieszkowski i ziemia wierzenia w poezji* (z Józefem Banaszakiem, Henrykiem Błachnio i Dariuszem T. Lebiodą). W 2017 r. ukazała się opracowana przez nią publikacja *In memoriam... Pamięci profesorów Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu pochowanych na miejscowym cmentarzu parafii św. Jana Marii Vianneya*.

Aktywnie uczestniczyła w pracach Komitetu obchodów 200. rocznicy urodzin Augusta Cieszkowskiego. Nie mogło zabraknąć jej w Wierzenicy podczas inauguracji i kulminacji tych obchodów. Zawsze dokumentowała zdjęciami, a nierzadko i słowem swoje uczestnictwo w różnych ważnych wydarzeniach. Wiele razy zwracała się do nas z prośbą o merytoryczną korektę informacji o Augustcie pisanych przez inne osoby, dociekała

różnych szczegółów biograficznych i z radością dzieliła się z nami swoimi odkryciami. Wspomagała nasze poszukiwania informacji czy ilustracji. Uczestniczyła w poświęconej Cieszkowskiemu jubileuszowej konferencji zorganizowanej w Muzeum Ziemiaństwa w Dobrzycy. Wielokrotnie w przededniu Wszystkich Świętych wraz z prof. Małgorzatą Mańką w imieniu Uniwersytetu Przyrodniczego składały kwiaty i zapalały zniczy przy pomniku nagrobnym Augusta Cieszkowskiego, a w marcu, w każdą rocznicę jego śmierci, Ewa odwiedzała Wierzenicę wraz z innymi członkami wspólnoty akademickiej. Była członkiem Komitetu Obchodów 100-lecia Akademickich Studiów Rolniczo-Leśnych na Uniwersytecie Przyrodniczym w Poznaniu i Komitetu Obchodów 100-lecia Uniwersytetu Poznańskiego na Uniwersytecie Przyrodniczym w Poznaniu. W „Przeglądzie Leśniczym” nr 12/2020 koleżanka ze studiów napisała o niej: „Była osobą nietuzinkową i bardzo oryginalną. Miała swój świat, marzycielskie usposobienie i ukochane książki, którymi wszędzie się otaczała. Miała grono oddanych przyjaciół i bardzo kochała zwierzęta. Na wiele spraw patrzyła z innej, ciekawej perspektywy i miała ogromną wyobraźnię. Dla przyjaciół zawsze znajdowała czas i dobre słowo. Była bardzo wrażliwa na ludzką krzywdę i niesprawiedliwość. Miała głęboką wiarę, dzięki której łatwiej było Jej żyć. Bóg dał Jej talent literacki, którego niestety nie zdążyła w pełni wykorzystać”.

Była osobą skromną, dyskretną i bardzo rodzinną. W rozmowach z nami wielokrotnie pojawiały się słowa troski o bliskich. Książkę *In memoriam...* dedykowała pamięci mamy, zmarłej w 2016 r., której odejście było dla Ewy wielkim ciosem. Potem martwiła się zdrowiem taty i jego zbyt szybką jazdą na hulajnodze elektrycznej. Jej samej zdrowie nierzadko szwankowało, ale zawsze zdobywała się na krztynę optymizmu, że jest lub niebawem będzie lepiej.

We wstępie do *In memoriam...* Ewa napisała: „przemijanie i wieczność nie kończą się tu i teraz – jak ta książka – ale trwają bez końca...”. Niech wspomnienie o niej choć w części wypełni tę myśl.

EWA J. I WŁODZIMIERZ BUCZYŃSCY

Ryszard Walkowiak

To niepojęte, że można tak nagle odejść. W naszej Katedrze od zawsze panowała atmosfera rodzinna, a Rysiu pracował z nami od 1975 r. Do połowy lat osiemdziesiątych kierownikiem Katedry i opiekunem naukowym był profesor Tadeusz Caliński. Większość z nas była wówczas młodymi adeptami nauki, realizującymi się naukowo i dydaktycznie. Spędzaliśmy czas wspólnie nie tylko na Uczelni, ale i poza nią. Zawiązały się wówczas przyjaźni, były wspólne wypadki w góry, wyjazdy do stadniny koni, odwiedziny w zakładach doświadczalnych, spotkania w domach, wspólne śpiewanie – i tu prym wiodł Rysiu. Piękny głos, wyszkolony przez wieloletnie śpiewanie w chórach, zawsze gotowy do zaintonowania kolejnej pieśni. Byliśmy zawsze razem, przyjaźni i pomocni, w radościach i smutkach. Trudno mówić w czasie przeszłym o bliskim koledze, przyjacielu.

Ryszard Walkowiak urodził się 16 października 1952 r. w Mosinie. Uczęszczał do Szkoły Podstawowej nr 1 w Mosinie, a następnie do Liceum Ogólnokształcącego im. Mikołaja Kopernika w Puszczykowie, które ukończył w 1971 r. Studia podjął na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu na kierunku: matematyka. Na ostatnim roku studiów magisterskich z matematyki – sekcja numeryczna został zatrudniony jako stażysta w naszej Katedrze, a pracę magisterską pt. „Planowanie i analiza doświadczeń wierszowo-kolumnowych” napisał pod kierunkiem profesora Calińskiego. Uzyskał dyplom z wyróżnieniem. Swoją ścieżkę zawodową, po rocznym stażu, kontynuował na etacie naukowo-technicznej jako programista, a następnie na etacie naukowo-dydaktycznym – na stanowisku kolejno asystenta i starszego asystenta, adiunkta po doktoracie i później profesora nadzwyczajnego.

W 1983 r. obronił rozprawę doktorską pt. „Estymacja liniowych funkcji parametrycznych w modelach wieloreakcyjnych”, której promotorem był profesor Radosław Kala. Stopień naukowy doktora nauk matematycznych uzyskał na podstawie uchwały Rady Wydziału Matematyki i Fizyki UAM. W 1991 r. odbył staż naukowy w Institute National de la Recherche Agronomique we Francji w Tuluzie. Ponadto uczestniczył w międzynarodowych badaniach nad erozją eolityczną, realizowanych w ramach II Polsko-Amerykańskiego Funduszu im. Marii Skłodowskiej-Curie i koordynowanych przez profesora Laurence’a Hageny z Cansas University (USA), a kierowanych przez profesora Stanisława Podsiadłowskiego. Zainteresowanie Ryszarda Walkowiaka tą problematyką badawczą zostało zwieńczone opublikowaniem rozprawy habilitacyjnej pt. „Modele matematyczne zależności gęstości objętościowej od wilgotności zagęszczenia, nacisku i jednostkowej energii zagęszczenia dla gleb o różnym rozkładzie granulometrycznym”. W 2001 r. Centralna Komisja do Spraw Stopni i Tytułów zatwierdziła uchwałę Rady Wydziału

Rolniczego Akademii Rolniczej im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu o nadaniu Ryszardowi Walkowiakowi stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk rolniczych. Praca habilitacyjna została nagrodzona przez Rektora AR Nagrodą Indywidualną II stopnia.

Profesor był promotorem dwóch ukończonych prac doktorskich z zakresu nauk rolniczych (2005 i 2014). W Katedrze Metod Matematycznych i Statystycznych pracował aż do przejścia na emeryturę w 2019 r. Nie mógł jednak rozstać się z Uczelnią i ze studentami, dalej więc prowadził wykłady i ćwiczenia na kierunku: ochrona środowiska.

Profesor był wspaniałym człowiekiem i pracowitym naukowcem. Zajmował się między innymi estymacją kontrastów obiektowych i testowaniem hipotez w modelach wieloreakcyjnych niekompletnych, planowaniem i analizą polowych doświadczeń rolniczych o układach wierszowo-kolumnowych. Uzyskał wiele interesujących i oryginalnych wyników dotyczących analizy, efektywności, zrównowazenia, poprawionej ortogonalności i E- optymalności tych układów. Profesor Walkowiak zajmował się również modelami stałymi i mieszanymi w zastosowaniach praktycznych. Uczestnicząc w konferencjach (Francja, Hiszpania, Litwa, Niemcy, Węgry, Włochy), nawiązywał liczne bezpośrednie kontakty z pracownikami krajowych i zagranicznych ośrodków naukowych. Osiągnięcia Profesora i jego ponadprzeciętna sumienność sprawiły, że był bardzo ceniony w krajowym i międzynarodowym środowisku naukowym. Świadczy o tym jego praca w towarzystwach naukowych, takich jak Polskie Towarzystwo Biometryczne, Polskie Towarzystwo Statystyczne, International Soil Tillage Research Organization czy European Society for Soil Conservation.

Będąc człowiekiem prawym, darzony dużym zaufaniem przez pracowników i studentów Uczelni, w okresie zatrudnienia pełnił wiele funkcji. W uznaniu zasług Profesor Ryszard Walkowiak został wyróżniony przez Prezydenta RP Srebrnym Krzyżem Zasługi (2007) oraz wielokrotnie Nagrodami Rektora Naszej Uczelni za działalność naukową, organizacyjną, dydaktyczną i za całokształt działalności.

Profesor pozostanie niezapomniany w naszych sercach i umysłach, jako człowiek skromny, zawsze gotowy do pomocy, życzliwy, obdarzony przepięknym głosem. Kolega i Przyjaciel, który opuścił nas zbyt wcześnie, Mąż, Ojciec i Dziadek. W marcu 2020 roku nastąpiła pandemia, co spowodowało, że Profesor nie podjął wykładów, ale pod koniec kwietnia cieszył się wraz z żoną Majką z narodzin kolejnej wnuczki.

Zmarł nagle 29 czerwca 2020 r.

PROF. DR HAB. MARIA KOZŁOWSKA

Roman Wojtkowiak

Urodził się w Poznaniu w 1945 r. i z rodzinnym miastem związał swoje życie zawodowe i rodzinne, chociaż przez krótki okres pracował w innych miejscach. W 1972 r. ukończył Wydział Mechaniczno-Technologiczny Politechniki Poznańskiej, uzyskując stopień magistra inżyniera. Po studiach pracował w Fabryce Maszyn Papierniczych „FAMPA” w Cieplicach koło Jeleniej Góry – początkowo jako stażysta, a później konstruktor. Po odejściu z fabryki pod koniec 1973 r. znalazł zatrudnienie w Instytucie Użytkowania Lasu i Inżynierii Leśnej Akademii Rolniczej w Poznaniu jako asystent, a później starszy asystent. Kiedy w 1982 r. miejsce instytutów zajęły katedry, pozostał w zespole profesora Mariana Kubiaka w nowo utworzonej Katedrze Mechanizacji Prac Leśnych (później przemianowanej na Katedrę Techniki Leśnej) Akademii Rolniczej w Poznaniu, z którą to jednostką był związany nie tylko do końca pracy zawodowej, lecz także po przejściu na emeryturę aktywnie uczestniczył w jej życiu. W Katedrze pracował kolejno na stanowiskach od starszego asystenta do profesora nadzwyczajnego. Stopień doktora uzyskał w 1981 r., a doktora habilitowanego w 2005 r.

W działalności naukowej podejmował różnorodną problematykę: od projektów maszyn (m.in. projekt maszyny do rozdrabniania pozostałości zrębowych „Harpium”), przez zagadnienia związane ze stosowaniem olejów smarnych (w tym biodegradowalnych) w maszynach leśnych, z wpływem maszyn na środowisko leśne, w tym glebowe, spalaniem pozostałości zrębowych i ich negatywnym oddziaływaniem na otoczenie, aż po ekonomiczny aspekt stosowania maszyn (współautor książki pt. *Koszty pracy maszyn leśnych*).

Kierował licznymi zespołami badawczymi, podejmując zagadnienia związane z szeroko rozumianą techniką leśną, a w szczególności z aspektami ekologicznymi stosowania jej w środowisku leśnym. Ponadto uczestniczył w zespołach badawczych, którymi nie kierował, ale ze względu na swoją wiedzę politechniczną był do nich chętnie zapraszany.

Był autorem lub współautorem podręczników, oryginalnych prac twórczych oraz licznych publikacji popularyzujących

wiedzę techniczną wśród leśników. Wykształcił dziesiątki dyplomatów i był promotorem czterech rozpraw doktorskich.

Autor patentów, skonstruował kilka maszyn leśnych, a także urządzeń pomiarowych do prowadzenia badań naukowych.

Uczył nas, leśników, postrzegania nowoczesnego leśnictwa nie tylko jako dziedziny nauk przyrodniczych, ale również technicznych.

Roman był osobą nietuzinkową, człowiekiem wielu pasji służących rozwojowi fizycznemu, umysłowemu i duchowemu. W młodości speleolog i wspinacz, przez całe życie żeglarz, windsurfer, narciarz, podróżnik. Interesował się historią – tą dawną i tą bliższą naszym czasom, i często odwoływał się do niej, oceniając rozwój świata. W tych ocenach często był krytyczny, ale zawsze sprawiedliwy. Swoimi czynami wielokrotnie dowiódł odwagi – w latach 80. jako aktywny członek Solidarności, także po wprowadzeniu stanu wojennego, gdy uczestniczył w życiu konspiracyjnym. Zajmował się wówczas zaopatrzeniem w materiały niezbędne do druku i kolportażem prasy podziemnej. Ten drugi szereg działań, tak często niedoceniany, był bezpośrednio narażony na represje.

Roman jak każdy człowiek nie był pozbawiony „wad”. Zaliczały się do nich: ogromna kreatywność, pomysłowość i zaangażowanie. Różne pomysły od razu starał się realizować, a to kosztuje dużo sił i czasami odbija się na zdrowiu. Mimo to nie zamierzał wyhamować, mimo że czasami my, koledzy, próbowaliśmy trochę go przystopować, wiedząc o jego problemach zdrowotnych. Kto znał Profesora, wiedział, że i tak postawi na swoim.

Zmarł nagle 2 sierpnia 2021 r. Aż trudno uwierzyć, że nie podzielił się już z nami swoją wiedzą, doświadczeniami żywymi, nie rozbawił nas anegdotami, nie skłonił do refleksji.

DR INŻ. ZENON PILAREK

Danuta Zielińska

Danuta Zielińska ukończyła studia biologiczne na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Poznańskiego w 1953 r. Stopień magistra uzyskała w dziedzinie nauk botanicznych, broniąc pracę magisterską realizowaną pod kierownictwem naukowym profesora Zygmunta Czubińskiego. Zaraz po ukończeniu studiów rozpoczęła pracę na stanowisku asystenta w Katedrze Fizjologii Roślin Wyższej Szkoły Rolniczej w Poznaniu, początkowo prowadząc działalność naukowo-badawczą pod kierunkiem profesora Jana Wojciechowskiego. W 1964 r. uzyskała stopień doktora, a w 1976 r. doktora habilitowanego. Na stanowisko docenta została powołana w 1982 r., a 10 lat później otrzymała stanowisko profesora nadzwyczajnego.

Zainteresowania naukowe Profesor Zielińskiej koncentrowały się na badaniach różnych aspektów gospodarki wodnej roślin uprawnych. W pierwszym okresie prowadzone eksperymenty dotyczyły morfologiczno-fizjologicznych przejawów reagowania lnu włóknistego na deficyt wody, zakończone po kilku latach rozprawą doktorską. Badania prowadzone po uzyskaniu stopnia doktora dotyczyły poznania procesów regulacji hormonalnej ruchu aparatów szparkowych w ziemniaku, a także mechanizmów reagowania i przetrwania suszy w różnych odmianach jęczmienia. W latach 70. XX w. Pani Profesor była inicjatorką wydania i głównym tłumaczem podręcznika akademickiego *Fizjologia roślin* amerykańskich autorów F.B. Salisbury'ego i C. Rossa – pierwszej nowoczesnej publikacji o tej tematyce. Wykazywała też dużą aktywność jako recenzent wydawniczy oraz recenzent prac promocyjnych. Była członkiem Polskiego Towarzystwa Botanicznego oraz Amerykańskiego Towarzystwa Naukowego (RESA).

W latach 1965–1967 przebywała w USA na stażu naukowym w Utah State University, Department of Botany, w zespole uznanego specjalisty profesora H. Wiebe. Po powrocie do kraju kontynuowała tematykę badań nad mechanizmami przystosowania ziemniaka oraz jęczmienia do warunków deficytu wody i stresu solnego, publikując wiele wartościowych prac naukowych.

W zakresie działalności dydaktycznej Pani Profesor prowadziła zajęcia z fizjologii roślin dla studentów Wydziału Rolniczego, Ogrodniczego, Leśnego i Zootechnicznego. Przez wiele lat była wykładowcą przedmiotu „Botanika z fizjologią roślin” oraz członkiem rady pedagogicznej Wydziału Zootechnicznego. Była również opiekunką kilkunastu prac magisterskich i promotorem pracy doktorskiej.

Profesor Danuta Zielińska przeszła na emeryturę w 1992 r. Za pracę naukową i dydaktyczną została odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi oraz Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski; była też wielokrotnie wyróżniana nagrodami rektorskimi.

W kontekście „szarych czasów” minionego stulecia Pani Profesor pozostanie w naszej pamięci jako postać wyjątkowo barwna, obdarzona urodą i wdziękiem osobistym. Była człowiekiem otwartym i prawym, życzliwym ludziom i nade wszystko oddanym pracy naukowej.

PROF. DR HAB. JOLANTA FLORYSZAK-WIECZOREK

*Ktoś tutaj był i był,
a potem nagle zniknął
i uporczywie go nie ma.*

WISŁAWA SZYMBORSKA

